

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

76. ÅRGANG

25. JANUAR 1964

A V I N N H O L D E T :
«SENSUR» ELLER IKKE? (LEDER) - DAGER PÅ BJERKE-
BEKK - PAULUS - HVEM VAR HAN? - PAVE OG PILGRIM
- FILM - BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR - UTENLANDSNYTT

NR
2

NESTE NUMMER UTKOMMER 8. FEBRUAR 1964

AV KIRKENS LIV

Uken 26. januar—1. februar

SØNDAG SEPTUAGESIMA

Epistel: 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5.

Evangelium: Matth. 20, 1—16.

Den hellige Paulus var ikke redd for å hente sine bilder fra hverdagslivet. For å forklare korintierne kristenlivets selvdisiplin og holdning minner han om hva sportsmannen pålegger seg for tukt og trening for å «vinne prisen». Oss sier hans ord noe viktig om botens ånd: Den er ikke en slags nedsatt vitalitet, men tvert om oppsamling av kraft og energi.

I evangeliet viser Kristus oss Guds suverene frihet: I Hans rike hersker kjærlighetens lov, like forvirrende og uberegnelig som vingårdsmannens «merkelige» bestemmelse om at de som hadde «båret dagens byrde og hete» og de som kom sent til slitet, skulle få samme lønn. Gud er kjærlighetens gave — uten mål eller forbehold.

MANDAG: *Johannes Krystostomos, kirkelærer*. Tilnavnet betyr «gullmunn», og betegner en mann med oldtidens største ry som benådet forkynner († 407).

TIRSDAG: *Petrus av Nolaskus*, bekjenner († 1258). Grunnla en orden for fangers frigivning.

ONSDAG: *Frans av Sales*, bekjenner og kirkelærer. Biskop av Genève og en av de store skikkelser i reformbevegelsen og fromhetslivets fornyelse etter Tridentinerkonsilet († 1622).

TORS DAG: *Martina*, jomfru og martyr. Ett av de romerske blodvitner under keiser Alexander Severus' kristenforfølgelser († ca. 226).

FREDAG: *Johannes Bosco*, bekjenner. Don Bosco er en av Kirkens folkekjæreste helgener — hans hjertelag og gigantiske innsats for barn og unge i det 19. århundre har etterlatt blomstrende institusjoner i Kirkens hjelpevirksomhet († 1888).

LØRDAG: *Ignatius*, biskop og martyr. Ignatius, biskop av Antiokia, hørte til generasjonen umiddelbart etter apostlene, og beretningen om hans martyrium, som er bevart, gir et sterkt inntrykk av trosmotet og kjærligheten hos de første kristne († 107).

Uken 2.—8. februar

SØNDAG SEXAGESIMA og MARIA KYNDELSMESSE

Epistel: Malak. 3, 1—4.

Evangelium: Lukas 2, 22—32.

MANDAG: Ferialdag. Messen for Søndag Sexagesima.

Epistel: 2. Kor. 11, 19—33; 12, 1—9.

Evangelium: Lukas 8, 4—15.

I epistelen taler Paulus, med kraft og voldsomhet, om hva hans liv i evangeliets tjeneste har vært — det er et gripende utsyn over hva Damaskusomvendelsen og kjærligheten til Kristus har ført dette ubendige sannhetsvitnet inn i, for prøvelser. Epistelen lærer oss ikke bare noe om ham selv og hans brennende sinn, men også om samspillet mellom kraft og svakhet i alt kristenliv. Paulus, som hvileløst syntes å makte alt, enda han synes å ha kjent både sykdom og depresjoner, trusler og attentater, hat og intriger, vold og svik — Paulus vet, at det er når han kjenner og erkjenner sin egen svakhet at «Kristi kraft kan bo i meg».

Evangeliet er lignelsen om såmannen, som ikke bare i seg selv er Jesu skjønneste anskueliggjørelse i bilder av Guds Ords skjebne i menneskesinnet, men også en lignelse Jesus selv — på disiplens anmodning — utla i detalj. Størhet, enkelhet, klarhet — her møter vi de evige lover for Gudslivet i oss; vi som så ofte er stengrunn når Gud ville vi skulle være den gode jord.

TIRSDAG: *Andreas Corsini*, bekjenner. Karmelitt og biskop av Fiesole († 1373).

ONSDAG: *Agatha*, jomfru og martyr. Fængslet og fryktelig mishandlet under keiser Decius, døde i fængslet († 251).

TORS DAG: *Titus*, biskop og bekjenner.

FREDAG: *Romualdus*, abbed, grunnlegger av camaldulensernes munkeorden († 1027).

LØRDAG: *Johannes av Matha*, bekjenner. Grunnla Trinitarenes orden, for løskjøpelse av fanger († 1213).

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9.11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidmannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , lla, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariabeimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: Pater Hallvard Rieber-Mohn.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

„SENSUR“ ELLER IKKE?

«Sensuren» av film — eller for nå å bruke et riktigere uttrykk: den statlige filmkontroll — synes stadig oftere å bli satt under prinsippdebatt her hjemme. Problemet var nylig aktuelt i forbindelse med den svenske filmen «Tystnaden». Men vær sikker: Det vil melde seg igjen jevnlig i tiden som kommer. Filmen griper jo nemlig, ut fra såvel kunstneriske som høyst ukunstneriske målsetninger, oftere og oftere til virkemidler som utfordrer nedarvet og fremherskende sans for det sømmelige.

Vi tror dette er en debatt som ingen — aller minst kristne mennesker — bør kaste seg hodekulls inn i, uten først å ha kritisk gjennomprøvd sine standpunkter. Selv har vi i hvert fall hittil lyttet med adskillig skepsis til to slags meningsytringer, som begge utgår fra en litt for lettvtint overforenkling av et faktisk problem.

Der er først dem som synes at enhver kontroll av film, bortsett kanskje fra fastsettelsen av en aldersgrense nedad, er det rene nonsens, og fortest mulig vil ha den avskaffet. Det er visst litt for lyseblått. Allerede ut fra en rent humanistisk tankegang, som vel har vært våre lovgiveres og filmsensorers faktiske «ideologiske» bakgrunn, kan en i et demokratisk ansvars-samfunn som vårt fremføre ganske gode argumenter for at filmkontrollen prinsipielt bør opprettholdes, selvom utøvelsen diskuteres.

Vi har en nokså streng næringsmiddelkontroll her i landet. Den bestemmer ikke hva vi skal ha til dessert på ukens syv dager. Men den fjerner effektivt det utvilsomt og direkte helsefarlige fra vårt kosthold. Så komplett fritt for grunnleggende verdier, og bevissthet om disse, er jo ikke selv det frieste demokrati at noe tilsvarende ikke kan — og bør? — tenkes i kulturlivet. En kan godt — uten derfor å føle seg personlig, eller på Grunnlovens vegne, bundet og forpliktet av den kristne morals faste og presise normer — finne at ekstremt suggestive bildevirkninger i filmkunsten er direkte «skadelige». For eksempel for det voksende antall nervøse i et gitt kinopublikum, eller ved at filmen i sin tendens er såpass påtvers av den grunnleggende samfunnsånd og elementære medmenneskelige gjensidighet demokratiet vil fremelske, at inngrep med saks eller forbud kan fortone seg riktige og begrunnet. Mange som ikke ønsker noen form for innskrenkning av trykkefriheten vil kunne finne

at filmen står i en særstilling ved selve sin art og sine muligheter når det gjelder påvirkning av menneskesinnet. Så får en heller drøfte, og om nødvendig fininnstille stadig på nytt, hva en faktisk kan legge i lovens bokstav, når den taler om «bilder som strider mot loven, krenker ærbarheten eller virker forrående og moralsk nedbrytende».

Den andre type meningsytringer som også lett kaller på vår skepsis er de tildels skråsikre og høyrostedede krav om skjerpet saks og hyppigere forbud. Når disse kravene, som det ofte er tilfellet, utgår fra kristne overbevisninger, skjemmes de dessverre sørgelig ofte ved den svakeste av alle former for argumentasjon: Den som skjer ut fra en ikke alment anerkjent autoritet. «Nordmennene er jo et kristent folk — hvorfor er vi det så ikke?» kunne en si, med en lett omskrivning av Storm-P. Eller uttrykt mindre ertende: Det er en altfor «optimistisk» misforståelse å tro at en idag kan og bør påtvinge hele det norske folk, selv om det kunne skje med numerisk flertall, den kristne morals strenge kvalitetskrav i saker som disse. Troens mennesker kan — eller bør i hvert fall kunne — begrunne og etter beste evne innfri disse kravene i sin personlige livsførsel. De har gode, ja avgjørende grunner for det. Men de tider er forlenget henfarne — Grunnlovens mosegrodde § 2 til tross — da de med noe som helst krav på virkelighetssans kan gjøre dette livsmønster obligatorisk for mennesker som slett ikke eller bare delvis deler deres moralsyn, gjennom sensurens farlige og tvetydige privilegium.

Når en representant for Kristelig Folkeparti i Oslo Bystyre krever Ingmar Bergmans siste film forbudt i Norge, så er jo det forbløffende ved saken slett ikke at forslaget faller. Det forbløffende er at det overhodet fremsettes. Et minimum av virkelighetssans plaserer det etter vår mening som et temmelig hodeløst forsøk på å trekke kapital ut av en forlenget overtrukket konto. Den kristne kirkes «overvåkende» funksjon i folket, gjennom samfunnsorganene, — og her til overmål anvendt med diskuterbart skjønn — har allerede lenge vært mer eller mindre

(Forts. neste side)

Filmen krever frihet til å skildre også det nevrotiske, det abnorme og det forfalne i menneskelivet.

Harald Slott-Møllers noe romantiske portrett av husfruen på Bjerkebekk.

Ingen som kjenner Sigrid Undsets diktning, såvel middelalder-romaner som nåtids-skildringer, kan være i tvil om hva *hjemmet* har for en plass i hennes sinn. Et dikterhjem er ellers noe eget — det er rammen om en skapende fantasi hvis bilder er blitt folke-eie. Wergelands (og Arnulf Øverlands!) «Grotten», Bjørnsons Aulestad og Hamsuns Nørholmen — alle sier de oss noe fengslende om mennesket bak verket. Det gjelder også i høy grad Sigrid Undsets hjem på Lillehammer — Bjerkebekk.

Det var ved den første verdenskrigs slutt at Sigrid Undset i mer enn én henseende tuftet sitt liv på nytt. Hun sto da ved et avgjørende vendepunkt i sin tilværelse, både som menneske og som dikter. I den lysende intelligente essaysamlingen «Et kvindesynspunkt» som hun utga i 1919 godtgjorde hun for første gang sin avgjorte kristne overbevisning — her var hun en av dem som først og mest konsekvent trakk konklusjonen av Ragnarokk: At den overflatiske humanismens utviklings-optimisme

død bokstav — den går mot sin begravelse. Det skal en på kirkelig og kristelig hold ikke sørge så overvettas over.

Idag må kirken misjonere, forkynne, engasjere seg, inspirere — en virksomhet som både ut fra Evangeliet og dens eget kall faller den ganske anderledes naturlig enn å rope på sensur. Til gjengjeld forutsetter det et kristent ansvar, en kristen verdibevissthet og kompetanse, et kristent kritisk engasjement i det alminnelige kulturliv som der hittil bare fantes altfor beskjedne spirer til hos oss. Svikten her gir ikke nettopp vekt og autoritet til all indignasjonen. Heller ikke hjelper den de indignerte til å skille åndene med evangeliets sunne skjønn — anse den jevne strømmen av hat, vold, sadisme og krigsromantikk som skadeligere påvirkning enn sex på avveier, for eksempel.

lå stendød igjen på slagmarkene ved Marne og Verdun. Som dikter sto hun på terskelen til mesterverkene — middelalderdiktningen.

Hun søkte et hjem på Lillehammer for seg og sine barn. Og hun fant det — og skapte det selv. Like utenfor bygrensen til Fåberg fikk hun først leid og siden kjøpt en gammel gård fra dalen, som var flyttet ned, med romslig tomt omkring. Det siste var viktig — blomster og vekster av alle slag hadde en nesten like stor plass som diktningen i hennes liv. Huset var gammelt, upraktisk, det trengte reparasjoner og tilbygg. Men det var hennes eget — etter Stensgaten og reisene og årene i London og Rom skulle hun nå slå røtter og bli bofast midt på Østlandet. Det lyktes — bondeblodet var jo ikke langt borte i farslekten. Og behovet for grunnmur og røtter og blivende sted svarte til noe i hele hennes personlighetsutvikling — det er på denne tiden, i 1920, at hun skriver til venninnen *Nini Roll Anker* noen megetsigende ord: «Det er forresten ikke bare med mitt arbeide — det er med alt, synes jeg — jeg har en følelse av at jeg setter sjøben ganske alene i en verden av «strømninger» og leter etter et holdepunkt, som ikke gir sig til at ålebugte og utvikle sig — jeg længer etter den gamle kirke på klippen, som aldrig har sagt at en ting er god fordi den er ny, eller god fordi den er gammel, men tvertimot har til sakramente vinen, som er bedst når den er gammel, og brødet der er bedst når det er nyt».

«MINE DANSKE SLEKTNINGER —»

Sigrid Undset skapte, med slit og offer og kjærlighet, rammen om sitt eget og sine kjæres liv. Hun hadde de kjempekraftene det krevde — *Nini Roll Anker* skildrer med søsterlig beundring de årene da Sigrid Undset maktet både å bære frem og stille sitt yngste barn, bygge opp et helt hjem og skape sitt mesterverk «*Kristin Lavransdatter*». Hun gleder seg til at hun etterhvert får tjent såpass at hun får råd til å anlegge en have: «Jeg læser med hjertelig misundelse havekronikene dine i *Tidens Tegn*. Jeg synes det må være det deiligste, — det næst-

Kirke og kristendom risikerer dermed, i godtfolks massive oppfatning, å bli redusert til en slags ensidig moraliserende og ofte nærsynt protestmølle i permanent sjokktilstand.

Konklusjonen? Den kan nevnes meget kort, midt mellom disse to ekstremer. En mindre vettskremt kristendom. En større villighet til å «gå ut». En dypere og sterkere bevissthet hos troens menneske om åndsmaktens muligheter og tilstrekkelighet. En alvorligere forberedelse til, glede ved og dristighet i å oppsøke med sympati tidens rotløse og verdiforvirrede slekt, der hvor den famler etter normer og feste. En troens tillit til saltets og surdeigens evangeliske lov. Ganske visst: Sannheten binder. Men først når den har frigjort oss.

HRM.

PÅ BJERKEBEKK

OMKRING SIGRID UNDSETS DIKTERHJEM

deiligste i verden, nei, det tredje deiligste at kunne grave et lite trøe ned i jorden etsteds og så med nogen grund formode at en selv skal få se det vokse sig større».

Med suksessen og berømmelsen kom jo også de mulighetene, og Sigrid Undset bygget videre på sin lille verden. Hun hadde alltid samlet skjønne ting, møbler, glass, tekstiler. Hun hadde vært gift med en av våre store kunstmalere. Nå fikk hun råd til å reise flere gamle døle-hus på tomtene, anlegge stenbed, innrede en prektig peisestue og en lun og bok-kledt arbeidshule i kleven. Det hele skulle hete Bjerkebekk — ikke bare fordi der fantes både bjerk og bekk på eiendommen. «Det navnet satte jeg på gården min for å ergre mine danske slektninger,» sa Sigrid Undset selv — i et populært syngespill alle kjente hjemme hos morfar i Kalundborg var Bjerkebæk den norsk-norske nordmann fra Norge, som alltid har både moret og ergret danskene så ettertrykkelig.

Sigrid Undset har etsteds, med klokskap og klarsyn, kalt hjemmet — ethvert ekte hjem — for «menneskeskjebnens grosted». Bjerkebekk ble også et grosted for hennes egen merkelige skjebne, for mennesket og dikteren. Hun trengte, som alle betydelige, skapende mennesker, adskillig ensomhet og ro — sky var hun også av naturen. Der var både gjerde og hund på Bjerkebekk — men samtidig åpent gjestevennskap.

HUSMOR OG DIKTER

Det var i 1924, samme år som hun ble katolikk, at hun kjøpte et meget gammelt hus i Sel og lot det flytte stokk for stokk til Bjerkebekk. I november kunne hun ta det i bruk, og i et brev — igjen til Nini Roll Anker — skriver Sigrid Undset om sitt hjem på en måte som viser at der er da lykke i enkelte dikterliv også, enda så hardt prøvet de kan være både fra begavelsens og skjebnens vekt:

Det ser gjennom hyggelig ut og det ligger henrivende til — jeg kan neppe tro at det er mig som skal få det så godt . . . Huset blir så pent, at jeg gleder mig til å vise det til noen som skjønner. Nu holder de på å sette opp de gamle veggfaste benkene, og peisen er ferdig, stor som et middels værelse . . . Jeg har glede av haveanlegget mitt.»

(Sigrid Undset
om Bjerkebekk.)

«Nu blir det arbeidsro at få — og så får jeg holde mig stiv, at guttene ikke kan få regne peisestuen også for sin tumleplads og forræsten håbe på at min kristelige tålmodighet skal ta sig op igjen når forkjølelsen tar av . . . Det nye huset er blitt så vakkert, at du kan ikke tro det før du har set det. Stuen og kleven nedenunder er sån at jeg kan absolut ikke få det mere præcis efter min smag.»

Og efter nøye å ha beskrevet for venninnen hvordan hun innreder det, fortsetter Sigrid Undset: «Og så, til uken, flytter jeg helt ind — peisestuen har vi brugt en lang tid allerede av og til, omtrent umøblert som den har stått. Og da — være i fred, bare med guttene mine indpå mig — og slippe at høre og se og lugte og føle fremmede mennesker indpå mig alle døgnets 24 timer. Det er vel fordi befrielsens time er så nær at jeg med ett ikke synes jeg orker det en eneste dag til —. Tænke sig at få sitte i kleven og arbeide om kveldene, høre og vite at ovenpå har jeg guttene mine — ingen andre!»

Overalt var der bøker, en samling hun var stolt av. I kleven, arbeidsrommet, dessuten avstøpninger av gammel norsk kirkegotikk — Jomfru Maria og Johannes fra Seljaklosteret — kandelabre, utstyr til det huskapell rommet ble forvandlet til når fru Undset fikk prester på besøk og feiret messe.

BØR BJERKEBEKK BEVARES?

«My house is my castle», sier britene — Sigrid Undset underskrev denne barske lov om privatlivets fred. Med rette. Som alle berømte mennesker var hun gjenstand for nærgående nysgjerrighet og måtte verne seg og sine mot den — hun hadde også brent seg et par ganger på enkelte journalisters tillitsbrudd og taktløshet. Så lenge hun

(Forts. neste side)

Peisestuen — Sigrid Undsets stolthet.

levde, ville hun som alle andre kunne åpne og lukke sitt hjem for hvem hun ønsket.

Allikevel er det som om vi alle kjenner Bjerkebekk. Ikke bare fordi et meget stort antall fremmede, gjennom arvingenes forekommenhet, har fått besøke hjemmet etter hennes død. Men fordi hjemmet lever og ånder i en henrivende bok som Sigrid Undset skrev, syk av hjemlengsel, borte i Brooklyn under krigen: «Lykkelige dager i Norge». Det er noe av det beste som overhodet er skrevet om hjemmet og hverdagslivet, året til ende, i en norsk småbyfamilie. Og i den boken i hvertfall har vi jo alle ferdes i hennes vakre stuer.

Var Sigrid Undsets liv lykkelig? Ut fra damebladenes lyserøde oppfatning av hva «lykke» er, var det jo ikke det — gavene og verdensberømmelsen ble vel under den synsvinkelen veid opp av tunge sorger og prøvelser. Hun mistet en elsket far da hun var bare 11 år, hennes eget ekteskap gikk i stykker, hun mistet sin eldste sønn på slagmarken, hun fikk et uheldredelig sykt barn, hun ble drevet i landflyktighet. Det er meget, i en enkelt skjebne. Det slet selv på så store krefter som Sigrid Undsets. Men som få andre, og med et visstnok uovertruffent mot, visste hun å «stemme sitt skrik til en sang» — kalle frem skjønne toner, om ofte i moll, av hva hun hadde levd og følt og tenkt. Umistelige rikdommer og verdier ga hun oss, fra sitt prøvede liv. Også det er lykke. Og på Bjerkebekk er det som om en, omgitt av hennes selvvalgte ting, kan glede seg over hennes gleder. Det er et hjem som ennå er gjennomlyst av en personlighet.

Fra Kleven — Sigrid Undsets dikterhule.

Paulus - hvem var han

Den 25de januar feirer vi festen til minne om Apostelen Paulus' omvendelse. Kirken føler trang til å dvele ved denne begivenhet som ved et av frelserverkets store øyeblikk: Vi står jo nemlig her ikke overfor en sekundær skikkelse, men overfor en mann som Kristus utvalgte seg ganske spesielt og som han brukte som et usedvanlig effektivt redskap for utbredelsen av Evangeliet. Saulus' omvendelse står i vår frelseshistorie som selve det utgangspunkt Kristus brukte for å nå frem til oss alle.

Hele sin lange historie igjennom har Kirken hatt den største beundring for Apostelen Paulus, og i de gudstjenester hvor den feirer minnet om ham, viker den ikke tilbake for å gripe til rent ut lyriske toner. I våre dager, derimot, gis der ikke så få kristne mennesker som lar seg skremme av ham: de snubler over hans lange og vanskelige setninger, de hefter seg ved de steder i hans brev hvor han utfolder sine rabbinistiske diskusjonsferdigheter, de blir litt svimle ved de store teologiske perspektiver hvor han plaserer og tolker Jesu budskap og hans person. For dem er der noe ytterst sammensatt og litt «komplisert» ved hele Paulus' skikkelse.

Derfor kan det være av betydning å feste blikket på Apostelens person i det han opplever Kristi gjennombrudd i sitt sinn, og å forsøke å trenge inn til det dypeste og det grunnleggende og alt-forklarende i hans liv og hans budskap. Paulus opplevde møtet med Kristus som et virkelig jordskjelv, som snudde hele hans forestillingsverden opp ned. Og det er en vesentlig del av hans misjon overfor oss idag å minne oss om at ethvert kristent liv har, ikke bare sitt utgangspunkt, men sitt varige grunnlag i en tankens og hjertets omvendelse til den levende Kristus, og til den nye tenkemåte han innfører i verden.

Hva var det som skjedde med Paulus ved Damaskus byport da han ble styrtet ned fra sin hest og overga seg til En som var sterkere enn ham? Det som skjedde var ikke bare en revolusjon i hans personlige adferd, men i selve grunninnstillingen overfor både Gud og verden. Fariseeren Saulus, de kristnes innbitte og farlige fiende, innså at de kristnes Messias var virkelig oppstanden og

Kan og bør det bevares? Tanken om et «Undset-museum» på Lillehammer eller i Kalundborg, eller begge steder, har vært fremkastet — senest av *Christianne Undset Svarstad* i Den Norske Bokklubbens blad «Bindestreken», november 1963, der hun redegjør både for det veldige materiale «undsetiana» som faktisk finnes på Bjerkebekk, og for den internasjonale interesse det møter. Sigrid Undset, skriver hun, «ønsket ikke selv at hennes hus skulle være åpent for publikum». Noe annet ville da også ha lignet henne lite, og det veier unektelig tungt. Kanskje er det allikevel ikke det riktige siste ord om Bjerkebekk — et dikterhjem som har vært grøsted for ikke bare et stort menneskes skjebne, men for u dødelige verdier vi alle nå eier.

egentlig?

VED DAMASKUS
FIKK HANS LIV
EN NY
GRUNNVOLL

Apostelhode
fra Senlis-katedralen.

opptatt i Guds herlighet, altså at Gud selv hadde satt sitt segl på hans verk. Han forstod at alt det som Jesus hadde gjort og sagt og lovet var den egentlige oppfyllelse av hva profetene hadde forutsagt. Han forstod at jødefolkets religiøse myndigheter tok grundig feil i sin tolkning av de hellige skrifter. Han innså at Jesus var Guds egen sønn, at han var Kyrios, Herre, lik sin Fader i himmelen. Jesus selv hadde jo gjort krav på det, og det stemte. Paulus forstod at Kristus var blitt verdens hjørnestein og sentrum for hele den menneskelige historie og at han hadde vunnet denne opphøyelse gjennom sitt tilsynelatende nederlag, ved denne fornedrende død som egentlig skulle ha dømt ham til evig skam eller til evig glemsel. Da denne Kristus sa: «Saulus, Saulus hvorfor forfølger du meg», hadde Han erklært at Han levde i dem som trodde på Ham, og at Han, til tross for den mishandling han, Paulus, utsatte dem for, ja, på grunn av den, på grunn av deres delaktighet i korset, også ga dem del i Sin verdighet og Sin kraft. Det høstes vanvittig ut, men dette «vanvittige» var selve Sannheten, det var selve Visdommen, i motsetning til alle former for humanisme og utenfor enhver fullkommenhet basert på Lovens mønster. Dette vanvittige var Sannheten, siden Gud stod bak det, var i det, åpenbarte sin siste hemmelighet i det.

Fariseeren Saulus ble overveldet av dette syn. De utløste en omsinnelse og nyvurdering i ham, som plaserte ham definitivt i Bergprekenens verden. En Gud som viste seg å være i stand til å nå sitt mål med slike midler, fortonet seg for ham som enda rikere på miskunn, enda mektigere, enda mere blendende i sin visdom enn noe han hadde kunnet tenke seg. All menneskelig visdom, all menneskelig makt måtte forsvinne ved siden av den visdom og den makt som kunne skape herlighet og lykke med midler som i seg selv er deres motsetninger.

Paulus ble grepet av ærefrykt for og kjærlighet til Kristi kors, han ble betatt og gjennomtrengt av det han hadde foraktet, fryktet og hatet. Og hele hans liv ble gjennomsyret av undring og beundring og takknemlighet overfor «vår store Gud og Frelser», Han som styrer, som frelser og som bringer til fullkommenhet gjennom korset.

Mere enn noen annen forstod han at dette var et kjærlighetens verk, at det var en «vanvittig» kjærlighetsverk. Slik var altså Gud, slik var altså Kristus: «Han har elsket meg og gav seg selv for meg.» Fra da av ble Paulus seg alltid bevisst, og det ble hans styrke, at alt det som skjedde med oss mennesker alltid var et utslag av Guds kjærlighet, så forvirrende det enn måtte fortone seg for våre øyne. Visst skulle hans liv bli korsmerket, men han ville kjenne et uavlatelig oppkomme av glede, fordi han visste seg delaktig i et stort forløsningens mysterium. «Doden virker i oss, livet i dere,» våger han å skrive til noen av sine medbrødre. Og han finner sublime ord for å meddele oss fra en erfaring som han vet er en Guds gave, at Kristi kjærlighet aldri vil svikte oss: «Vi vet at alle ting tjener dem til gode som elsker Gud... Hva skal vi da si til dette? Er Gud for oss, hvem er da imot oss? Han som ikke sparte sin egen sønn, men gav ham for oss alle, hvorledes skal han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham? Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør dem! Hvem er det som fordømmer? Det er da ikke Kristus, som er død, ja som er oppstanden, som sitter ved Guds høyre og som går i forbønn for oss? Hvem vil skille oss fra den kjærlighet Kristus har for oss? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller hunger eller nakenhet eller fare eller sverd? I alt dette vinner vi mere enn seier ved ham som har elsket oss. For jeg er viss på at hverken død eller liv, hverken engler eller krefter, hverken det som nå er eller det som komme skal, eller noen makt, hverken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus vår Herre.»

Det var på dette fundament at Apostelens liv og hans gjerning hvilte. På festen til minne om hans omvendelse, må vi alle besinne oss på om vi selv for alvor bygger på denne samme grunn.

Th. P.

ERKEBISKOP ROBERTS OG «AMNESTY»

«Amnesty» heter en internasjonal gruppe humanister av ulike livsoppfatninger, som er inderlig enige om minst én sak: De vil på alle måter, med det gode og det onde, være plagsomme som hveps i nakken på myndigheter, hvor de så befinner seg, som holder politiske fanger uten forsvarlig rettergang og underbygget domfellelse. Med mange midler, fra forhandlinger i det stille til kraftig opinionspress, har de hatt en hånd med i både den ene og den andre løslatelsen rundt om i verden — uten sideblikk til hvilke ideologier og systemer de binder an med, står de opp for mennesket og dets rettssikkerhet — fra Sør-Afrika og Madrid til Praha og Øst-Berlin.

Den tidligere erkebiskopen av Bombay, briten Mgr. T. D. Roberts S.J. besøkte nylig Oslo, etter å ha deltatt i en internasjonal «Amnesty»-kongress i Tyringe ved Malmö. Han er en av bevegelsens forgrunnsskikkelser, og i et kontaktmøte for Katolsk Studentlag, den norske «Amnesty»-gruppe og enkelte innbudte, kåserte erkebiskopen 14. januar i St. Dominikus kloster om bevegelsens mål og metoder. Det var et interessant møte med en ufornøyet og liberalt tenkende kirkens mann, som spekket en klar fremstilling av de grunnleggende menneskerettigheter med britisk humor og friske svar på friske spørsmål. «At en biskop kan ha slike standpunkter», sa en av de unge innbudte overrasket ved utgangen. Det kunne han altså.

X.

PATER ERIK GUNNES O. P.

er fra nyttår trådt ut av «St. Olav»s redaksjon, for å vie seg andre oppgaver i Bispedømmets tjeneste, men fortsetter som medarbeider i bladet.

PAVE OG PILGRIM

PAUL VI. I DET HELLIGE LAND

Det er vel neppe nødvendig å gjenta for «St. Olav»s lesere detaljene i pave Pauls Palestina-reise — begivenheten ble grundig dekket i presse, radio og TV også hos oss. Kommentarene var nesten utelukkende vennlige, selvom mange vel stusset ved å se den kjølige og tilbakeholdende Paul VI utlevere seg til det orientalske oppløp og de sensasjons-reportasjer en slik reise også måtte medføre. Fornøydlig finner vi en bemerkning av signaturen «Munks» i «Fædrelandsvennen», som ikke akkurat svært logisk skriver: «Vi ville så gjerne ha sett (!!) pave Paul ensomt ridende på en aseninnnes fole, ubemerket og upåaktet».

Derimot kan det være av interesse å referere to internasjonale kommentarer, som over Palestina-reisen søker å tegne den nye, og ennå ukjente paves profil. I den ansette britiske ukeavisen «Observer» skriver *Patrick O'Donovan* blant annet, at «en kan være ganske sikker på at pavens første hensikt med reisen var å være pilgrim. Når Kirken nå tar opp til ny gjennomtenkning sitt utspring og sin oppbygning, var det naturlig og riktig at ferden gikk til Det Hellige Land. Der er ingen som helst tvil om at det var et bønnens foretagende — for en gangs skyld merket en ikke den kynisme som ofte preger pressefolkene i en kjent manns kjølvann.»

O'Donovan kommer også inn på hva han utsatte seg for. Flere ganger mistet politi og sikkerhetsfolk kontrollen: «De mest oppsiktsvekkende episoder inntraff ved Damaskus-porten og på Via Dolorosa. Der var det skremmende ved å se paven bli ført avsted som et blad for vinden, i en begeistring som gikk over i panikk. En var redd, ikke bare for paven, men for seg selv.» O'Donovan synes paven holdt en beundringsverdig balanse mellom jøder og arabere, og greide å vise dem begge vennlighet og respekt uten å bli annektert som et våpen i deres bitre innbyrdes kamp, og han fremhever det merkelige ved det som skjedde i Jordan: Peters efterfølger på vei til Jesu fødeland, mens landets konge sitter i kontrolltårnet på flyplassen og personlig sikrer innflyvningen, over radioen! (Det hevdes at kong Hussein også satt ved spaken i det helikopter som gjorde sikkerhetstjeneste over pavens kortese da den kjørte mot Jordan-floden). På den israelske siden var hjerteligheten også ekte, men forsiktigere, O'Donovan mener at de israelske myndigheter må ha levd under angsten for et attentat: «Det var en ønskesituasjon for en provokatør som ville gjenskape tidligere tiders kristne antisemittisme. Som en tung sky hvilte minnet om Dallas over besøket.»

Efter å ha fulgt paven skritt for skritt på hans reise, søker O'Donovan å plasere ham som menneske. «Paul VI. er en frapperende skikkelse,» skriver han, «og inntrykket forsterkes av embedsdrakten, som her var redusert til det Vatikanet forstår ved enkelt. Han er en spe, ånds-samlet mann, som pålegger seg streng selvbeherskelse. Hans gester er også behersket, unntagen når han hilser folkemengdene — da er de åpne, barokke og riktig vakre. Der er ingen brå bevegelser hos ham, skrittene er små og sikre også på ujevn mark, så han nesten synes å gli avsted i sin fotside prestekjole. Han finner seg i fotograferingens uunngåelige tekniske plager. Han stanser og hever armene for å imøtekomme menneskemengder

som søker ham av hengivenhet eller nyfikenhet. Der er intet teatralisk ved det. Der er en litt skremmende myndighet over ham. Han savner såvel Pius XII.s vakre utseende som Johannes XXIII.s avvepnende menneskelighet. Han kan kombinere en religiøs holdning med en administrators effektivitet. Der er noe eget ved ham som ennå gjenstår å definere nærmere.»

O'Donovan omtaler dernest hva forgjengeren skapte for et kirkehistorisk vendepunkt: «Han (Johannes) gjorde den aktive kristendom ny og spennende for de kristne og fikk ikke-troende til å respektere den. Utenfra sett virket det som en revolusjon, og talte til menneskers fantasi verden over. Pave Paul nyter fremdeles godt av dette. Han er en kjøligere, mindre intuitiv mann. Hans beslutninger kommer efter tankens grundige overlegninger. I Milano omtalte de ham som «en prest uten tårer». Men i Den Hellige Stad gråt han. Efter denne reisen til Jerusalem ser det ikke nettopp ut til at det er den gyldne og forsiktige middelvei han har valgt, men det vil vise seg. Han har aldri vist, og vil heller aldri vise det samme hastverk i fremskrittet som pave Johannes, hvis korte regjeringstid nå virker som et febrilsk forsøk på å innhente tiden og påskynde de forandringer Kirken nå og da må undergå, ut fra nye livsvilkår og tenkesett. I øyeblikket nærer i hvert fall flere mennesker enn noensinne før håp til Pavedømmets gjerning. Når det sier fred, mener det fred, og ikke bare at en bestemt ideologi får overtaket. Når det taler økumenisk, mener det nå en oppriktig samtale, og ikke en ny form for romersk katolsk frelse. Paven er blitt noe mer enn lederen av verdens største religiøse sekt.»

O'Donovan understreker betydningen av møtet mellom pave Paul og patriarken av Konstantinopel, og siterer fra pavens tale i Bethlehem: Vi vil gjøre oss umake for å holde levende lengselen efter forståelse og enhet, og vi skal sette vår lit til bønner, som — selv om den ikke ennå skjer i fullt fellesskap — ikke desto mindre hever seg samtidig fra oss selv og fra kristne som er skilt fra oss, lik til parallelle søyler som møtes deroppe i en bue — i enhetens Gud.»

(Forts. neste side)

Et nytt og uvant syn: Paven midt i trengselen.

J blykammeret

LIVSLEDE OG LIVSMOT PÅ LERRETET

Hva filmen angår, har nyåret først og fremst stilt oss overfor tre høyt begavede filmskaperes variasjoner over det samme tema: Menneskets lede ved livet og ved seg selv. Det er ikke hva en vanligvis oppfatter som vakkert, og det rommer scener som er både opprørende, brutale og dypt deprimerende. Men det rommer også, ikke bare i hva linsen oppfanger og gjengir på lerretet, men i selve det *sprog* bildene uttrykker seg ved, sannhetsverdier som er usedvanlige. Egentlig er vi på skriftemålets grunn.

I *Antonionis* «Feber» (en særdeles uheldig norsk oversettelse av «L'éclipse»), som nærmest antyder det motsatte) er det den skrikende *tomheten* i en viss tidstypisk livsstil vi møter — den manglende personlighetskjerne og den sviktende kjærlighets-evne i mennesker som tilsynelatende har oppnådd alt. Uengasjerte, blaserte, hjerne- og hjertetomme, pinefullt dvelende som sløvet av bedøvelsesmidler ferdes hans vakre overklassemenesker rotløse om hverandre som fisker i et akvarium. Vittoria (*Monica Vitti*) trevles opp til intet, og til vissheten om sin intethet, mellom likegyldige erotiske forhold og sin mors jungel av et børshai-miljø, som Antonioni utleverer nådeløst. Denne vilt hedenske dansen rundt gullkalven, — en larmende bakgrunn for mennesker som triste tilstår at de ikke har kjærlighet, og ikke vet hvorfor, er noe en husker med gru og medlidenhet.

I *Federico Fellinis* fantasifulle film «8½» er det den skremmende og vulgære *forvirringen* i det moderne filmmiljøet som utleveres — som bekjennelse savner den sitt sidestykke i sin lunefulle oppriktighet og makabre galgenhumor. Her nytter det ikke å sammenfatte — rammen om innfallene, der drøm og virkelighet friksjonsfritt glir over i hverandre i blendende fotografering og regi, er en krise i filminstruktøren Guidos (*Marcello Mastroiannis*) liv og karriere. Han er overanstrengt, han skal lage en ny film, han famler etter dens motiver, han ser seg selv i speilet og spør hvorfor han lever og arbeider, han smitter ikke bare alle de medspillende, men også tilskuerne med følelsen av at selve virkeligheten går i oppløsning. Vi ferdes i en normløs verden, en noen ganger grotesk, noen ganger

poetisk og oftest meget bittersøt og trist meningsløshetens ballett. «8½» er ikke bare et briljant innblikk i filmskaperens sinn, den er et overdådig bombardement av bilde-symboler — Fellini kaster idé-oppslag på idé-oppslag i tilskuernes ansikter, med hele italienerens litt barnslige, men alltid grasiøse glede ved å være virtuos. Og tross alt har alt dette vemod et lettere hjerte og adskillig sjarme. Uansett noen scener hvor han med infam ironi utleverer en senil og avfeldig formel-automat av en kirke er denne filmen gjennomtrengt av et stille håp til det gode og rene og opprinnelige.

Mørkere igjen i lyssetningen er *Ingmar Bergmans* unødige utskrekne nye film «Tystnaden». Her er det — som så ofte hos ham — den ubotelige *ensomhetens* motiv som bores inn i tilskuerne — og for en ensomhet! Ut fra den norske (lett beklippede) versjon fortoner det seg gåtefullt at en har kunnet stemple filmen som *umoralsk*. En moralsk vurdering av et kunstverk synes oss fortrinnsvis å burde feste seg ikke ved *hva* som fortelles (som om en sunn moral hadde noe å frykte av virkeligheten), men om *hvordan* og *hvorfor* det fortelles. Selv i scener som meget nærgående skildrer menneskers fysiske og psykiske opplevelse av kjærlighet synes Bergman oss å bevare det tragiske, ja trykkende alvor han alltid legger inn i sitt budskap. Det er et uferdig budskap, noen ganger også søkende, obskurt — ikke bare for tilskuerne, men trolig også for ham selv. Men at dets strenge hovedsikte kan unnsnippe nettopp kristne mennesker er mer enn merkelig — nettopp de burde vite ett og annet om den dype sammenheng mellom synd, ensomhet og fortvilelse Bergman stadig avdekker.

Sjelden har han nådd så langt i sin anskuelige symbolbruk som i denne historien om to søstre, en livshungrig og en døds-syk, på reise i et gåtefullt, fremmed land. Esther og Anna roper til hverandre over en egoismens avgrunn. Ved å omgi dem med mennesker hvis oppdiktede sprog ingen begriper, understreker Bergman bare hvordan disse to søstre kan tale det samme svensk og dog komme andre, vilt fremmede mennesker

(Forts. neste side)

Ellers har «Tilme»-«Life»'s Roma-korrespondent *Robert Kaiser* (som skrev boken «Inside the Council», cf. «St. Olav» nr. 19, 1963) i det sistnevnte bildebladet også for-søkt å forstå og tolke pave Paul ut fra hans Palestina-reise. Han hører — som en varm beundrer av Johannes XXIII — til de utålmodige, og synes at såvel paven som konsilet nå beveger seg for langsomt. Men han vet også hvor nødt de begge er til å ta sin tid: «Sannheten er jo at Giovanni Battista Montini, selv om han ble pave i juni i fjor, er helt ny i embedet. En mann som han kunne ikke forvandles fra kardinal Montini til pave Paul i løpet av en dag. En sammensatt og gåtefull mann er han, og han har i månedsvis måttet lete seg inn i sin oppgave — hvilket har vært pinefullt både for ham selv og for dem som har hastverk. Pave Paul, sier en erfaren iakttagere i Vatikanet, er et urolig menneske, i ordets moderne betydning. Det vil si: Han er den moderne intellektuelle som bare så altfor vel føler verdensproblemenes vekt, truslen om atom-utslettelse, sulten i en rekke av jordens områder, behovet for å bedre livet for millioner. Han er meget analyserende av temperament, og denne evne sinker ham, når det gjelder å fatte beslutninger

og skride til handling. Han vil kjenne alle sakens sider, spør seg selv om hans bedømmelse er riktig, nøler hvis noen han har tillit til, ikke deler hans mening. Han har lett for å sørge og bebreide seg selv dersom han finner han har tatt feil. Dette innebærer ikke at han er et svakt menneske som ikke kan ta avgjørelser. Det betyr at han tar sin tid før han bestemmer seg. Når det er gjort, viser han sterk vilje — men på en bakgrunn av ubeslutsomhet. Imidlertid kan selv denne ubeslutsomhet hos ham arte seg mer som en god egenskap enn som en feil. Det er den ubeslutsomhet en kan finne hos et lærd, samvittighetsfullt menneske som i alle ting søker sannheten, — både i seg selv og i omverdenen.»

Kaiser mener at pave Pauls reise er skjelssettende i Roms historie — paven er ikke «fange» lenger i sitt embedes elde eller i sitt miljøes vaner, men en fornyet, spennende og bevegelig faktor i menneskehetens liv. I Peters etterfølgers pilgrimsferd tilbake til utspringet, ser han tegnet på et stort tidsskifte, etter hvilket Vatikanet aldri mer vil bli hva det var, men tilpasse seg en ny tid — dens verdier og dens problemer.

nærmere enn de er hverandre, bare gjennom fingersproget. Hadde nå Bergman vært Sartre, hadde han jo latt dem rive hverandre opp, utlevert som de er til hverandre i det lukkede blykammeret, forgiftet av alle kjærlighetens og driftens avarter og syke av å se sitt eget speilbilde. Men Bergman har ledet tankene inn på et viktig spor, når han setter en liten gutt inn i dette hjerteløshetens Inferno — et alvorsfullt barn som bare ser. Det er uskyldens kontrast til skylden — problemstillingen er i dyppet like kristent betinget som Sartres absurditet er en bevisst Gudsfornektelse. Bergman vet noe tidløst sant om den dype undergrunns-forbindelse mellom skyld og ensomhet, og han uttrykker det uten en skygge av delaktighet i det han fordømmer. At det skjer ved bilder som i sin åpenhet støter vane-forestillingene om det som er sømmelig, er her sekundært, og egentlig nokså tidsbestemt. Forstår en ikke Bergmans hensikt, er der gode sjanser for at en kjeder seg. Fatter en hensikten, har en møtt et stort alvor overfor ulykken ved å være fange på livstid i sin kropps ene-celle, uten kontakt med livet og menneskene utenfor — og med Gud.

Og virkelig på sporet setter jo Bergman oss med filmens prektige sluttbilde: Den lille Johan, som har sett disse redsler uten å se dem, pinefullt taus mellom morens harde bitterhet og tantens kvelningsanfall, staver seg gjennom sitt første ord i «det främmande språket» — det som ingen kan. Det er ordet for «ånd» — det desperat nødvendige i dette legemets tukthus.

En fjerde opplevelse på nyåret, som motvekt mot all denne livslede: En film om *livsmot*. Den så vi riktignok ikke i Oslo, men i København; heller ikke er den, som de tre forannevnte, skapt av filmens største navn, men av nybegynnere og ukjente. «David og Lisa» er ikke desto mindre utropt til årets beste film i USA, tross sin mangel på *glamour*. Den skildrer to unge mennesker på en — nerveklinikk for mennesker med større mentale lidelser. (Amerikanernes interesse for menneskeligheten i de abnorme er — cf. «Et barn venter», «St. Olav» nr. 23, 1963 — påfallende. Foreløpig gledelig påfallende, som et tegn på kulturellt ansvar).

Lisa er en mørkøyd pike på vei inn i personlighetsspaltningen, der er to mennesker i henne, og for overhodet å kunne få kontakt, og tale med den «virkelige», må en tale på vers! David

BLIKK på TIDEN

EDVARSDEN OG PAVEN

■ Ved nyttårsskiftet arrangerte dagsavisen «Vårt Land» en rundspørring blant kirkefolk fra de mest forskjellige sektorer av det norske kristenfolk — minus den katolske kirke, selvfølgelig. Ett av spørsmålene gjaldt det kristelig sett *gledeligste* i året som gikk. Hvortil indremisjonsmannen, rektor Carl Fr. Wisløff svarte «vekkelse på Lillehammer og enkelte andre steder».

Nå har jo allerede Thomas Aquinas uttalt en dengang forelengst almen visshet, om at Gudslivet i ett eneste menneskehjerte er mer verd enn den hele verden — under den synsvinkel har jo rektoren rett. Men uttalelsen vitner visst også dessverre om noe ikke fullt så oppbyggelig, når det gjelder horisont, utsyn og følelse av kristent brorskap og samfunn ut over den mest oversiktlige og patenterte hjemlige sammenheng.

En observant leser på den «bløde kyststripe» har sendt oss et nokså svovelduftende eksemplar av «Flekkefjordsposten» (2. januar). Vi går — uten nærmere kommentar — hen over at avisen som føljetong bringer en riktig hets-preget og dessverre tradisjonelt vulgær-protestantisk tolkning av Johannes Åpenbaring, der man jo kan tenke seg hvem som blir tildelt «Dyrets» skrekkinnygdende rolle (gjett én gang — det blir sikkert riktig!) Æren deler forresten den katolske kirke her — overraskende nok — med USA, idet Dyrets to horn er — det republikanske og det demokratiske parti!

Samme nummer av avisen presenterer imidlertid også en pen og energisk smilende ung mann ved navn Aril Edvardsen, som den 15. januar reiste ut som misjonær til — Korsika, «for å lære de innfødte å kjenne Bibelens ord, og hvorfor Jesus ga sitt liv for oss». Dét er såvisst sannheter menneskene — protestanter som katolikker — aldri kan få forkynt nok, men nøden var kanskje i så måte mer skrikende andre steder i verden enn på det katolske Korsika. Og godt utrustet for sin generøse oppgave, ved bare noenlunde eksakt forståelse av de mennesker han vil møte, er han ikke nettopp etter dette å dømme:

er en dyppryst, intellektuell student, i voldsom aggressiv spenning overfor sin dominerende mor, og med den upraktiske tvangstanke at det kan koste ham livet, om noen rører ved ham. De er meget truet begge to — vel egentlig allerede hva flere av oss ville kalle «sinnsyke» eller (verre!) «gale». I klinikken, der de er under en klokt spilt psykiaters behandling (*Howard da Silva*) «oppdager» de to hverandre, og nærmer seg fra hvert sitt psykiske grenseland og tussmørke den sunnhet og helbredelse som venter dem i kjærligheten. Hun rører aldri så meget som ved hans hånd, han taler aldri til henne uten på vers! *Keir Dullea* spiller David og *Janet Margolin* Lisa uforglemmelig godt, og ganske usentimentalt, i et miljø der intet er pyntet på, og med en og annen sjokk-anskuelig påvisning av hva forfeilet medlidenhet kan forårsake hos så syke mennesker. Vi følger dem ikke bare spent, men med hjertet, frem til seieren, da de to stemmer i Lisas sjel blir til én, som taler om kjærlighet; og da han nølende, i en konsentrasjon og med et mot som bare den selvsamme kjærlighet kan forklare, rekker henne sin hånd.

Får vi «David og Lisa» til Oslo — snart? Etter det begavede, men dystre trekløver Antonioni—Fellini—Bergman trenger vi den!

HRM.

«— Katolikkene er jo også kristne? spør intervjueren.

— Når vi snakker om evangeliet og kristenforkynnelse, regner vi bare det som kan frelse et menneske er evangeliet om Jesus. Vi blir frelst ved å motta det Jesus gjorde på korset av nåde. Katolikkene derimot klarer seg med Mariatilbedelse, helgendyrkelse, krusifikser, bønn, sitater o. a. Dette er nok for dem til frelse.»

Romerkirken, mener Edvardsen, er en fare for alle kristne, «se bare hvorledes katolikkene i Danmark har begynt å sette opp krusifikser og støtter». Her må det dannes en felles front mot dem, av alle dem som tror på evangeliet.

Vi deler gjerne rektor Wisløffs glede over at folk er kommet til kristen tro og livsførsel i Lillehammer og omegn. Men kunne han ikke også bruke litt mer av sin visstnok betydelige makt i «kristenfolket» til å utvide dets synsrand og hjerterom en liten smule. Det blir neppe protestantismens undergang. Men det gir kanskje det ikke-troende flertall her i landet et litt oppbyggeligere og sannere bilde av det sinnelag døpte og Kristus-grepne mennesker vel bør ha for hverandre.

Det har vel en visstnok ganske ukatolsk innsender ved navn Olav Varen hatt i tankene, når han i «Christianssands Tidende» (4. januar) blant annet skriver:

«Herr Edvardsen har meget igjen å lære om sin samtids religionsformer. Og jeg er redd for at hans misjonsvirksomhet på Korsika starter på falske premisser.

I det hele tatt ville det ganske sikkert være gunstig om mange av våre religiøse autodidakter hadde en smule mer kjennskap til den materie de så lett gir etikett og legger i skuff. — På de aller fleste områder øker kravene til fagkunnskap, skoloring og innsikt i vår tidsalder. Men når det gjelder religionsspørsmål, synes det som om man kan gå løs med frimodighet og kanskje et sløydkurs på toppen.

Det eksisterte i sin tid noe som het konventikkelpakaten, som satte en viss begrensning for legmenns adgang til å tolke Bibelen og Guds ord.

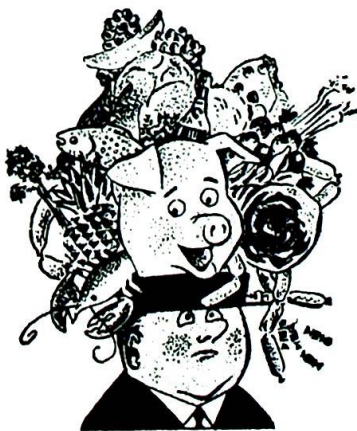
Den er kommet i et slemt vanry, men det er ikke sikkert at den var så gal allikevel. I en tid da skredder og skomaker føler seg kallet til å drive forkynnervirksomhet ad libitum kunne det kanskje trenge med en smule regulering av forholdet. Riktignok står der noe om sannheten av de umyndiges munn —. Men umyndighet har aldri stått for vankundighet her i verden.

Nåvel — så reiser altså Edvardsen til Korsika. Samtidig bryter Paven den århundrelange isolasjon i Vatikanet og møter omverdenen med et håndslag for forståelse, toleranse og samarbeide. Om nu i alle fall den siste av disse to begivenheter ville føre til konkrete resultater, er det ikke så ille enda.»

JULE-LETT

■ «Verdens Gang» har en pratsom, daglig liten spalte for lynspørring på strøket. Forleden (7. januar) ble tre tilfeldig forbipasserende spurt om de syntes det var rimelig å slutte julefeiringen ved «Trettendedagen» (6. januar). At folk har behov for å hilse hverandre med det til døden triste »vel overstått», kan en begripe, når en leser det ene av svarene:

«For meg varer julen fra det øyeblikk da den første julestasen dukker opp i forretningsgatene og fram til «tyvendedagen» (13. januar), da vi pleier å kaste jule-

**Føler De Dem JULETUNG?
Spis Dem lett igjen - med**

treet. Jeg synes det er hyggelig med jul, jeg — og vil gjerne holde på den lengst mulig.»

Han kunne visst like gjerne bestemme seg for å flytte inn i en leketøysbutikk — etter våre kalkyler spenner dette nemlig fra 28. november til noe nær midtveis i januar. Er vi kollektivt og mentalt på vei tilbake til barndommen, siden voksne folk tror det er normalt og ønskelig å feire julefesten i hele 1/8 — en åttendedel — av året?

GODT RÅD

■ Sverre Evensen heter en skarpskodd og erfaren TV-kommentator, som i en alt annet enn «rund» artikkelserie i det spenstige og godt redigerte bildebladet «Aktuell» har vært gavmild med både ris og ros til vårt ennå noe famlende og eksperimenterende Norske Fjernsyn. Nylig (18. januar) tok han spesielt for seg de *religiøse* TV-programmene i en artikkel som vi straks og inntrengende ville ha anbefalt til grundig detaljstudium for kristenfolkets publisist- og opinionsutvalg — dersom et så nødvendig og selvsagt yrkesorgan bare hadde hatt vett til forlengst å konstituere seg og gå løs på oppgavene i vårt ofte noe tafatte kristelige miljø.

Evensen erklærer seg åpenhjertet som «ikke-personlig kristen» og «uten det minste anstrøk av teologiske interesser». («Aktuell» ville — i parentes bemerket — bli enda bedre hvis det ikke så påfallende ensidig dyrket dette som en nødvendig kvalifikasjon for fast medarbeiderskap!) Til gjengjeld kan han TV-faget, og sier mange treffende og viktige ting, om både kirkens og kristenlivets mange og store *muligheter* i fjernsynet — muligheter som han synes blir lite utnyttet.

Utvilsomt rett, og full støtte i den oppsparte erfaring og den innarbeidede teknikk i de «gamle» TV-land, har Evensen blant annet når det gjelder dette praktiske forslaget:

«Man kunne fristes til å gå videre i denne tankegangen og spørre våre geistlige om de i fullt alvor innbiller seg at det liturgiske opplegg for en gudstjeneste kan heves over TV-stabens oppdrag: Å gjøre en gudstjeneste til en god programpost for seerne.

Målet for alle som er interessert i kirkelige TV-sendinger, må være å få et eget studio for slike programmer på Marienlyst — en TV-kirke, med andre ord. Der kunne man ordne seg med en slags turnustjeneste for prestene, og kanskje dermed befries for sin nagende mistanke om at en og annen prest som andre verdslige har trang til å posere i TV. Og der kunne man ordne seg med riktig lyssetting, bevegelige kameraer og ikke minst en akustikk og et interiør som ikke overdøver og overmetter seerne, som ikke kan oppleve romfølelsen i en kirke, ikke se farger og former i detaljer. Det bør være et enkelt, vakkert, og til formålet kunstnerisk utsmykket TV-kirkerom.»

Besøkene i det levende menighetsmiljø er sikkert, som Norsk Fjernsyns kirkelige medarbeider Sverre Tinnå fastslår i et svarintervju («Vårt Land» 18. januar) verdifullt, selv om det TV-messige innskrenker mulighetene. Men både i Frankrike, Tyskland og England sørger en da for at der ved siden av overføringene finnes messer fra «TV-kirker» der de tekniske betingelser er ulike mye bedre. Hva dette har betydd og betyr når det gjelder å opplære folk til en ny forståelse av og sans for *liturgien* (blant annet gjennom *close-up* — nærfotografering — av altertjenestens detaljer), kan knapt måles. Og den liturgiske forståelse er vel ikke akkurat så påfallende i vårt hjemlige kristenliv at en med lett hjerte gir avkall på en slik mulighet for å bruke TV i troslivets tjeneste?

Frater Candidus.

LITTERATUR

Hans Küng om konsilet

Hans Küng: «*The Living Church — Reflections on the Second Vatican Council*». Sheed & Ward, London 1963.

Sveitseren Hans Küng
— ledende konsilteolog.

I det engelske forlaget Sheed & Wards billigbok-serie «Stag-books» utkom sist sommer en essay-samling av Hans Küng: *The Living Church — Reflections on the Second Vatican Council* (12 sh. 6d). Det er en kjent sak at den 36-årige sveitsiske teologen, professor i systematisk teologi ved universitetet i Tübingen, har hatt stor innflytelse over utviklingen på konsilet, og man leser derfor hans betraktninger med særlig interesse. De er til å få forstand av. Küng skriver velgjørende klart og konsist; han faller ikke for det tyske sprogs iboende fristelser til å gjøre resonnementene mer innviklede i form enn de er av innhold.

Så meget er skjedd siden de første av disse essayene ble skrevet, at noen allerede virker en smule passé. Boken åpner f. eks. med endel forhåndsbetraktninger om hvorvidt konsilet kan tenkes å bli mislykket. Idag vet vi at Küngs optimistiske svar ikke var overspent. Men begrunnelsene for hans svar er stadig like aktuelle. Noen av kapitlene handler om konsilets institusjonelle og teologiske status innenfor Kirken; andre behandler arbeidsformen og antyder forbedringer av den. Men de fleste essays knytter seg til selve de temaer som har vært behandlet: de liturgiske reformer, bispeembetet og pavens primat, misjonen og den kirkelige pluralisme.

Det mest interessante (men også det teknisk vanskeligste) av Küngs essays er «Early Catholicism» in the New Testament as a Problem in Controversial Theology» (s. 233—293). I form er det en sobert saklig og elegant gjennomført diskusjon med de to tyske evangeliske teologer Diem og Käsemann. Ved å sammenholde deres teologiske standpunkter gir Küng en meget interessant spesifikasjon av det han noterer som et generelt fenomen: «Den protestantiske teologi idag — eller iallfall den protestantiske eksegese, hvis forskningsresultater den dogmatiske teologi har å tilpasse seg etter, hvor ubeleilig det enn måtte være — har på en oppsiktsvekkende måte støttet opp om den katolske teologi, forsåvidt som den har gjort hva katolsk teologi alltid har gjort: oppdaget «katolisismen» i selve det nye testamentet». (s. 235.) Kirkens «katolisering» ble jo tidligere av toneangivende protestantiske teologer oppfattet som et etter-evangelisk fenomen — «urkristendommens» tiltagende omformning under presset fra den greske tankeverden og det romerske juristeri. Men historiske fakta har gjort det

nødvendig å skyve «katolisismens» begynnelse lenger og lenger tilbake, inntil skillelinjen blir stående midt i evangeliet. Küng siterer Käsemann: «Den tid er forbi, og kommer aldri igjen, da det var mulig å stille Skriften som helhet opp mot katolisismen». — Men denne nye erkjennelse reiser et vesentlig problem for et kirkesamfunn som med selve sitt navn plasserer seg selv som evangelisk: Prinsippet *sola scriptura* (Skriften alene) omtolkes til *sola pars scripturae* (bare en del av Skriften). Kommer det ikke dermed inn et element av subjektivisme som sprenger den evangeliske basis?

Küng ser noe meget løfterikt i den voksende tilnærmelse mellom protestantisk og katolsk Bibelforskning. Han tror den vil føre til en enda klarere forståelse av at kristendommens katolisitet manifesterer seg i evangeliet som helhet, — i dette mangfold av vidnesbyrd om den ene sannhet. Rett forstått er derfor det sant evangeliske identisk med det sant katolske. De legitime protester (på katolsk og protestantisk hold) mot romersk sentralisme osv. er i virkeligheten protester mot det u-katolske i Kirken, og derfor «konstruktive». Først når protesten blir «konstitutiv», og altså etablerer seg som et fastlåst prinsipp, har man å gjøre med en protestantisme som både er u-katolsk og u-evangelisk.

Küngs bok fortjener mange lesere også i vårt land. Det samme gjør mange andre aktuelle skrifter i Sheed & Wards billig-serie.

Lars Roar Langset.

Norrøn litteratur

Den norrøne litteraturen.
Bind VI: Dikt og prosa.
Det Norske Samlaget, Oslo 1963.

Det Norske Samlaget er blitt et stadig mer markant trekk i vårt kulturliv. Tidsskriftet «Syn og Segn» har lenge vært ett av våre fineste, og Samlagets forlagslinje er preget av vilje og kvalitet.

I disse dager har forlaget sendt ut siste bind i serien Den norrøne litteraturen: «Dikt og prosa». La gå at mange av de bøker som finnes i serien er kjent fra før, det forhindrer ikke at det er et av de fineste bokverk som er kommet ut i de siste årene. De fem første bind danner grunnpillarer i vår litteratur. Det sjette bindet er delvis nybrottsarbeid, og fortjener særskilt å omtales.

«Dikt og prosa» er delt i avsnittene Skaldekvæde, Islendingboka, Biskopssoger, Religiøse prosatekster, Lover og Brev. Hvert avsnitt er forsynt med et vitenskapelig apparat, som kan være til stor nytte for leseren. Bøkene i serien kan kjøpes enkeltvis.

Skaldekvæde, som innleder boken, har til dels samlet dikt som tidligere er utgitt i «Norrøne bokverk» eller i fagskrift, men meget av stoffet vil være nytt for de fleste lesere. Her finner vi bl. a. en strofe av det eldste vitnesbyrd vi har om troen på at Olav var hellig: «Glælognskvida» av Toraren Lovtunge.

Som kjent het dikteren på norrønt mål «skald», men begrepet skaldediktning er reservert en bestemt del av den norrøne diktningen. Den er inndelt i to hovedgrupper: eddadikt og skaldedikt. Eddadiktene er etter sitt innhold dikt med emne fra den hedenske tid, mens skaldediktningen står for all diktning som ikke faller inn under den første kategorien. To viktige hovedgrupper av skaldediktningen er fyrstediktene, og diktene til ære for Gud, Kristus, Den hellige Jomfru og helgenene. Leseren finner mange vakre uttrykk innenfor disse litterære rammene.

«Islandingboka» ble skrevet av presten Are den frøde (kunnskapsrike) omkring år 1122. Boken er det første samlede historieverk på norrønt mål, og Are er med rette kalt den norrøne historieskrivnings far. Han var også gransker, og hans bok gir et ypperlig utsyn over Islands eldste historie, med data som har den største verdi for kjennskapet til nordisk historie i det hele.

Med utgangspunkt i Ares metode i «Islandingboka», og utenlandske verk om apostler og andre hellige menn, ble «Soger om islandske biskoper» skrevet. Med større eller mindre sprang forteller disse historiene om Kirkens posisjon og vilkår på Island i årene 1056—1350. Først får vi «Soga om Jon den heilage», som bl. a. la forholdene til rette for opprettelsen av et benediktinerabbedi, det første kloster på Island, innvidd i 1133.

Derefter følger historien om biskop Laurentius. Den forteller om begivenheter i slutten av den norrøne tiden, ca. 200 år etter biskop Jons tid. Laurentius Kalvsson var nær 60 år da han ble biskop til Holar i 1324. Av særlig interesse for oss er hans utførlige skildring av det han opplevde ved kongehoffet i Bjørgvin og ved erkebispesetet i Nidaros.

Legenden om erkebiskop Nikolas av Myra avslutter trilogien. Den hellige Nikolas levde omkring år 300, og navnet står for «han som seirer over folk». Det er svært lite eksakt viten vi har om Nikolas. Vi vet at han tidlig ble helgenkåret i den gresk-katolske kirke, og at han er Russlands helgen.

«Erkediakonen» Johannes fra Bari har skrevet den latinske legenden, som den norrøne oversetteren, Berg Sökkesson, bygger sin historie på. Berg var munk, senere — i 1335 — abbed ved et kloster på Island.

Ellers kjenner vel de fleste til at St. Nikolas' dødsdag, 6. desember, er en stor festdag i store deler av Vesten. I flere protestantiske land er Nikolas-festen slått sammen med julen.

Det eldste større norske håndskriftet vi har er antagelig nedskrevet i Bergen omkring år 1200, men innholdet er avskrift etter et eldre skrift. Det har trolig eksistert norrøne prekansamlinger alt før erkebiskopsstolen i Nidaros ble opprettet i 1152. Denne vår eldste bok er utgitt av professor Gustav Indrebø under titelen: Gamal norsk homiliebok. Denne boken er et svært viktig *sproghistorisk* kildekrift, men som litteratur betraktet er den ikke like enestående.

En av dem som har verdsatt boken, også fra innholdets side, er Sigrud Undset. I en stor artikkel, trykt et par år før hun ble katolikk, skriver hun: «Jeg kan godt tilstaa at en hel del av denne oppbyggelseslitteratur den dag i dag forekommer mig meget oppbyggelig, jeg tror f. eks. at aviserne med utbytte istedetfor de sædvanlige søndagsbetragtninger kunde ta oversettelser herfra — man kunde vælge fra Homilieboken... fortrinlige prædikener som faste-, jule- og barnedagsprædiken.»

I «Dikt og prosa» finner vi en av de juleprekener Sigrud Undset satte så høyt, og den berømte «Stavkyrkjæpreika». Den

velg riktig tobakk

GB-62

mild og moden
aromatisk og velsmakende
SKANDINAVIAS MEST SOLGTE TOBAKK

TIEDEMANN'S GUL

siste er en allegorisk utlegging av den norske stavkirken, først som et bilde på hele kristenheten, derefter som minne om det enkelte kristenmenneske. Begge taler utmerker seg ved djervhet både i tanke og form. Videre finner vi en preken til St. Olavs-dagen og til slutt «Jartegner om den heilage kong Olav».

Brevene som avslutter boken, er for diplomer å regne, i betydningen: offentlige dokument fra middelalderen. Både for sproggranskeren og historikerne representerer diplomene en hovedkilde til forståelse av og kjennskapet til en litteraturløs periode av vår historie. Her er meget av interesse, fra det eldste diplom på norsk, som angår klosteret på Hovedøya, til to kongebrev skrevet i skyggen av Svartedauen. En finner brev fra Stavanger-bispen om opprettelse av hospital for fattigfolk, og endelig to dokument som angår Maria-kirken i Oslo.

Når en har lest denne boken, sitter en tilbake med inntrykket av at vår tid, med sine massemedia og det press de øver på sinnene, har en hel del å lære av middelalderen — av dikt og prosa. Det er å håpe at Det Norske Samlaget må finne anledning til å fortsette den linje det nå arbeider i: Oversette og utgi skrifter som til dags dato bare har vært tilgjengelig for lesere med kunnskaper i gammel norsk eller latin. Det er en viktig kulturoppgave som bør både støttes og få prioritet. Ellers vil jeg si: Les boken — og bli forundret. Dens budskap er tusen år gammelt, men stadig like nytt — og aktuelt. La meg slutte omtalen av denne praktfulle boken med innledningen til den før nevnte jule-preken:

«Gode brø! Lyd til det som vert sagt i denne heilage bok på denne søndagen, fordi den dagen er helga den heilage kongen til lov og ære, så vide som kristendommen rekk. . . La oss fagne han og gledast».

Olav Flo.

UTLANDET

TYRKIA

ATHENAGORAS OM MØTET MED PAUL VI.

Når unntas den gresk-ortodokse kirke i Hellas, hvor nedarvede, sterkt anti-romerske følelser fremdeles ofte gjør seg gjeldende, har patriarken av Konstantinopel, Athenagoras' møte med Paul VI. på palestinsk grunn vakt glede og interesse i den østkirkelige verden. Athenagoras' lederstilling i den gresk-ortodokse kirke er et «æres-primat» over selvstendige nasjonalkirker, men hans moralske autoritet synes i vid utstrekning å tilrettelegge en økumenisk åpenhet overfor Rom som en ikke har sett på århundrer.

I et intervju med det franske pressebyrået Agence-Pressé i Konstantinopel (Istanbul), uttalte Athenagoras seg om sitt møte med paven, og dets konsekvenser for de to kirker. «Veien til dogmatisk enhet er lang», uttalte patriarken, «men foreløpig kan vi arbeide på enheten. Etter vårt møte vil vi inntil videre utvikle enhetens tema. Vi kan danne en felles front allerede når det gjelder å ta opp de samme problemer. Som Kristi kirke har vi et felles ansvar.»

Den Hellige Synode vil nedsette en komité der alle de ortodokse kirkene er representert. Om denne sa Athenagoras: «Vi vil gjøre alt som står i vår makt for å imøtekomme vårt slekteledd og alle folkenes behov. I alle religioner lever lengselen etter enhet og brorskap.»

Om møtet med pave Paul sa patriarken: «Denne vidsynte mann gjorde et sterkt inntrykk på meg ved sin klokskap, sin verdighet, sine kunnskaper, sin enkelhet og sin store godhet. Han fengslet meg, som han har fengslet en hel verden». På spørsmålet om de to ville treffes igjen, svarte han: «Fra begge sider er der

ønske om en ny sammenkomst, idet vi i samme øyeblikk og som av én munn sa «På gjensyn!» til hverandre. For et beundringsverdig menneske; — vi er begge innstilt på å forstå hverandre. Etter så mange århundrer sto vi der ved siden av hverandre med tårer i øynene, alene foran den samme Gud, den samme Kristus, den samme Jomfru Maria, de samme martyrer — i en ufattelig gjensidig tillit».

I kretsen omkring Patriarken regner en med, at som et første skritt mot enheten vil en bestrebe seg på å fastslå de punkter i moralen og sosiallæren en er enige om, for å lette en tilnærmelse. Forbindelsen mellom den katolske og den ortodokse kirke vil straks bli fulgt opp av nye kontakter. Da han vendte tilbake til Konstantinopel, fant patriarken Athena-

(Forts. neste side)

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 5. februar: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.

Derefter samvær i foreningslokalet. GENERALFORSAMLING - VALG.

Alle katolske damer er velkommen.

Vi gjør oppmerksom på at tilstelningen til inntekt for feriehemmet «Persbråten» i år blir på midtfastesøndag, 8. mars.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

St. Ursula-lysene

brenner i 8 eller 24 timer!

Pris henholdsvis kr. 0.50 og kr. 1.—. Røde glass til begge sorter lys à kr. 4.—. Vi sender også pr. post.

ST. OLAV BOKHANDEL,

Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 42 31 70

R.I.P.

STEINAR MESSEL
døde plutselig 17.12.63.
Requiemessen fant sted i
St. Pauls kirke, Bergen 21.12.
Lars Paul Messel.
Familien.
Den avdøde anbefales til de
troendes forbønn.

R.I.P.

Min elskede mann og beste venn,
vår kjære oppofrende far, svigerfar,
vår snille, gode bestefar og
oldefar

BIRGER T. NYLUND
døde fredfullt 31.12.63,
styrket med Kirkens hl. nådemidler,
og er gravlagt på Vår Frelsers
gravlund.

Be for ham.
Ragnhild Nylund
og familien.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tromsø
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikæls Kirke	}	Trondheim
St. Mikæls Prestegård		
St. Theresia kirke	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

goras et telegram fra pave Paul, der denne ytre ønsket om å etablere nærmere forbindelser på både det kirkelige og personlige plan. I et svartelegram gikk patriarken helt inn på pavens målsetning.

☆

INDIA OG EGYPT

PAVEN TIL INDIA OG EGYPT?

I Bombay er det offisielt bekreftet at pave Paul VI. er innbudt til å delta i den

eukaristiske kongress der, høsten 1964. Kardinal Gracias — Bombays erkebiskop, vil overbringe innbydelsen, som i regjeringskretser har møtt «den aller største tilfredshet». India teller noe slikt som seks millioner katolikker.

Samtidig bekreftes det fra Alexandria, at den koptiske-unerte patriark der, Stefanos I. Sidaruss, har innbudt paven i de koptiske katolikkers navn, til å besøke landet. Hverken i det ene eller det andre tilfellet har Vatikanet ennå bekreftet pavens mottagelse av innbydelsen.

Har alle funnet

innbetalingskortet i nr. 1?

Hvis ikke, vennligst be om et nytt, eller betal kontingenten for i år, kr. 20.—

innl. kr. 24.— utl. til

ST. OLAV's eksp.,

Akersv. 5, Oslo 1

Postgiro 153 21

Bankgiro 3965/163

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tif. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

OSLO

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

**Gode
Bergens-
firmaer**

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk

Solheimsgt. 25

Tif. 99 016

Bergen

Deres gullsmed
fører
Slektsølv

Theodor Olsens Efff.

JUVELER SMÅSTRANDGT 4

BERGEN

NYGÅRDSGT. 4

**All slags
skadeforsikring**

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstyersforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

DRAMMEN

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pøse- og hermetikkfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

TYRILYS $\frac{1}{8}$ TYRI
FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspreseri

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehuse

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 14 98
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »
Fåes i banker over hele landet

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

E. M. JACOBSEN
Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsv. 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90